

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
ім. адмірала Макарова
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ МОРЯ
КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ТА БЕЗПЕКИ

«Допустити до захисту»
зав. кафедри
д.е.н., професор Єфімова Г.В.
(наукова ступінь, вчене звання, П.І.Б. завкафедрою)

_____ «__» _____ 2023 р.
(підпис зав. кафедрою)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття ступеню вищої освіти **бакалавр**

на тему: **Співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями в контексті реалізації її національних інтересів**
Cooperation of Ukraine with international financial organizations in the context of realization of its national interests

Виконав: студент IV курсу, групи 4451
Спеціальності 051 Економіка

ОП Міжнародна економіка
(шифр і назва спеціальності)

Кузьменко Олександр Юрійович
(прізвище та ініціали)

Керівник к.е.н., доц. Майстренко О.М.
(прізвище та ініціали)

Миколаїв – 2023 р.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
ІМЕНІ АДМІРАЛА МАКАРОВА**

Факультет економіки моря
Кафедра економічної політики та безпеки
Освітній рівень – перший (бакалаврський)
Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність 051 Економіка
Освітня програма – Міжнародна економіка

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри економічної
політики та безпеки

_____ Г. В. Єфімова
« ____ » _____ 2023 року

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ
на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»**

Студенту _____ Кузьменко Олександр Юрійович
(Прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: Співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями в контексті реалізації її національних інтересів/Cooperation of Ukraine with international financial organizations in the context of realization of its national interests

Керівник роботи _____ к.е.н., доц. Майстренко О.М.

Затверджені наказом ректора №347уч від «19» квітня 2023 року

2. Термін подання роботи: _____ 15.06.2023 р.

3. Вихідні дані по роботі: навчальні посібники, наукові праці, монографічні дослідження вітчизняних та зарубіжних вчених, публікації міжнародних організацій, електронні ресурси

4. Перелік питань, що належать до розробки (найменування розділів): основи функціонування міжнародних фінансових організацій в контексті реалізації національних інтересів держав, оцінка співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями, перспекти розширення співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями та реалізація її національних інтересів

5. Перелік презентаційних матеріалів: Елементи співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями, Порівняння характеристик міжнародних фінансових організацій, Спільні риси для міжнародних фінансових організацій, Особливі принципи діяльності деяких міжнародних фінансових організацій, Програма Extended Fund Facility (EFF) МВФ станом на 30 квітня 2023 року, тис. СПЗ, Структура співпраці України з Міжнародним валютним фондом, Сектори реалізації проектів Світового Банку в Україні, Проекти Світового банку реалізовані в Україні протягом 2022-2023 року, Державні проекти України, початі протягом 2022-2023 року, профінансовані за участі ЄБРР, Напрями співпраці з міжнародними фінансовими організаціями в умовах війни, Способи розвитку співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями, аспекти реформування судової системи України відповідно до Меморандуму України з МВФ.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Визначення наукового керівника роботи	01.09.2022р.- 15.09.2022р.	
2.	Вибір теми роботи та її узгодження з науковим керівником	15.09.2022р.- 30.09.2022р.	
3.	Вивчення друкованих та електронних джерел, економічних реалій, методичних та наукових видань з теми роботи	01.10.2022р.- 31.10.2022р.	
4.	Складання попереднього плану роботи, узгодження його з науковим керівником	01.11.2022р.- 15.11.2022р.	
5.	Збір статистичної інформації на базовому підприємстві (установі, організації)	15.11.2022р.- 31.01.2023р.	
6.	Розробка теоретичного розділу	01.02.2023р.- 29.02.2023р.	
7.	Розробка аналітичного розділу	01.03.2023р.- 31.03.2023р.	
8.	Розробка проектного розділу	01.04.2023р.- 30.04.2023р.	
9.	Розробка вступу, висновків, списку використаної літератури та додатків	01.05.2023р.- 15.05.2023р.	
10.	Редагування рукопису роботи магістранта та ознайомлення з ним наукового керівника	15.05.2023р.- 30.05.2023р.	
11.	Усунення зауважень наукового керівника та завершення роботи	01.06.2023р.- 10.06.2023р.	
12.	Подання рукопису кваліфікаційної роботи в бібліотеку НУК для перевірки на унікальність	10.06.2023р.	
13.	Подання рукопису кваліфікаційної роботи на попередній захист	15.06.2023р.	
14.	Усунення зауважень кафедрального захисту та результатів перевірки на виявлення збігів/ідентичності/схожості роботи	16.06.2023р.- 20.06.2023р.	
15.	Розробка проекту демонстраційного матеріалу та доповіді	16.06.2023р.- 20.06.2023р.	
16.	Подання роботи рецензенту та отримання рецензії	16.06.2023р.	
17.	Захист роботи перед АК	22.06.2023р.	

Науковий керівник _____ к.е.н., доц. Майстренко О.М.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Студент _____ Кузьменко О.Ю.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1. ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВ	10
1.1. Передумови основні форми співпраці країн з міжнародними фінансовими організаціями	10
1.2. Місія та основні вектори діяльності міжнародних фінансових організацій (МВФ, Група СБ, ЄБРР)	14
1.3. Принципи діяльності міжнародних фінансових організацій	18
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМИ ФІНАНСОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ	21
2.1. Дослідження результативності діяльності міжнародних фінансових організацій	21
2.2. Аналіз співпраці України з Міжнародним валютним фондом Аналіз співпраці України з Міжнародним валютним фондом	24
2.3. Аналіз співпраці України зі Світовим банком	28
2.4. Аналіз співпраці України з Європейським банком реконструкції та розвитку	31
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИ РОЗШИРЕННЯ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМИ ФІНАНСОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ЇЇ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ	34
3.1. Перспективні напрями та прогнози розвитку співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями	34
3.2. Пропозиції щодо вирішення проблемних питань розвитку співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями	37
3.3. Реформування фінансової політики держави в напрямку поглиблення співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями	41
ВИСНОВКИ	45
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	48

ВСТУП

Актуальність теми. Розвиток співробітництва між державами та іншими учасниками міжнародних відносин пов'язаний з функціонуванням цілої системи міждержавних та недержавних організацій глобального і регіонального значення. Зростання взаємозалежності світових інституцій, виникнення та загострення глобальних проблем спонукали зростання актуальності пошуку шляхів підвищення ефективності багатостороннього співробітництва та поширенню його сфери. Міжнародне співробітництво у матеріальній сфері проявляється у таких формах: міжнародна спеціалізація та кооперація виробництва; спільне виробництво продукції на дво- чи багатосторонній основі, коли окремі країни беруть участь у випуску тієї чи тієї продукції; праця у сфері капітального будівництва; організація спільних підприємств. На сучасному етапі існування валютно-фінансового співробітництва міжнародні організації відіграють все більш помітну роль в світовій економіці. Їх діяльність вносить необхідне регулювання та сприяє встановленню стабільності у функціонування валютно-розрахункових відносин. Серед найбільш впливовіших міжнародних валютно-фінансових інституцій виділяють так звані «Бреттон-Вудські організації», до яких відносять Міжнародний валютний фонд (МВФ) та Світовий банк (СБ). Окрім того найбільш потужними та дієвими організаціями також є Банк міжнародних розрахунків, регіональні банки та валютно-кредитні організації Європейського Союзу (Європейський фонд валютного співробітництва, Європейський інвестиційний банк, Європейський банк реконструкції і розвитку, Північної Америки (Міжамериканський банк розвитку), Південно-Східної Азії (Азіатський банк розвитку) та ін.. Деякі країни Східної та Центральної Європи досягли значних економічних результатів саме завдяки підтримці міжнародними кредиторами реформ, здійснюваних їх керівництвом.

Оскільки поточна підтримка української економіки та її відбудова після війни були б неможливими без фінансової підтримки міжнародних фінансових організацій,

питання "Співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями в контексті реалізації її національних інтересів " набуває першочергового значення.

Наразі дослідженню проблем та перспектив співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями в контексті її національних інтересів присвячені наукові праці таких вчених, як А. Кредисова, Б. Губського, В. Новицького, А. Поручника, С. Сокаленка, А. Філіпенка, О. Щербини, М. Бучинської, С. Яникіна, Л. Ринейської та ін. Однак актуальність цієї тематики не знижується і постійно потребує постійного моніторингу та наукових досліджень.

Метою кваліфікаційної роботи є аналіз співпраці країн з міжнародними фінансовими організаціями, вплив кредитів, наданих міжнародними фінансовими організаціями, на економіку України.

В рамках мети дослідження слід виділити наступні дослідницькі **завдання**:

1. Дослідити історію та передумови формування міжнародних фінансових організацій.
2. Визначити цілі та особливості кредитів, що надаються міжнародними фінансовими організаціями країнам-членам.
3. Виявити проблеми та перспективи подальшої співпраці з цими організаціями на прикладі України.

Об'єктом дослідження є співпраця України та інших країн з міжнародними фінансовими організаціями, зокрема з Міжнародним валютним фондом, групою Світового банку (наприклад, Міжнародним банком реконструкції та розвитку, Міжнародною асоціацією розвитку) та Європейським банком реконструкції та розвитку.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних та прикладних аспектів сучасного періоду розвитку діяльності міжнародних фінансових установ та питання їх співпраці з Україною та іншими країнами.

Методологічну основу дослідження склали методи наукової абстракції, аналізу, синтезу, індукції, дедукції, логічного аналізу, системного підходу тощо. Для

вирішення окремих завдань в кваліфікаційної роботі також застосовувалися такі методи: монографічний – при вивченні літературних джерел; абстрактно-логічний – для здійснення теоретичних узагальнень, формування висновків та обґрунтування нових гіпотез; функціональної оцінки – для визначення сучасних тенденцій розвитку співпраці з міжнародними фінансовими установами.

Інформаційну базу дослідження складає законодавство України, статистичні матеріали Національного банку України та Міністерства фінансів України, Міжнародного валютного фонду, Міжнародного банку реконструкції та розвитку, Європейського банку реконструкції та розвитку, наукові статті вітчизняних та зарубіжних дослідників, інтернет-ресурси. В роботі використовувалися монографічна і довідкова література, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених, матеріали періодичних видань.

Структура і обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Повний обсяг роботи 51 сторінка, з них основний текст – 51 сторінка. Робота містить 12 таблиць, 2 схеми. Список використаних джерел налічує 39 найменування на 4 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВИХ
ОРГАНІЗАЦІЙ В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ
ДЕРЖАВ

1.1. Передумови та основні форми співпраці країн з міжнародними фінансовими організаціями

Велика депресія та Друга світова війна завдали нищівного удару не лише національним економікам у 20-му столітті, але й золотому стандарту. Зокрема, золотий стандарт, за якого центральні банки обмінювали паперові гроші на іноземну валюту замість золота і тримали для цього спеціальні резерви, був серйозно підірваний. Це зумовило необхідність розробки нової валютно-фінансової системи, яка могла б функціонувати в нових післявоєнних реаліях і відповідати потребам глобальної економіки. Міжнародні економічні відносини були реорганізовані, і країни потребували нових коштів для відновлення своїх економік. Історично склалося так, що деякі країни (зокрема, США, які під час Другої світової війни перетворилися з країни-боржника на країну-кредитора) мали такі ресурси в надлишку і могли допомогти країнам, які їх потребували. Тому необхідно було створити систему міжнародного співробітництва, засновану на певних міжнародних стандартах, щоб сприяти міжнародному економічному розвитку: Після Бреттон-Вудської конференції 1944 року міжнародне співтовариство відродило міжнародну економічну, валютну та фінансову систему для повоєнної міжнародної економіки та забезпечило її стабільність і подальший розвиток за допомогою нової угоди. було прийнято рішення про організаційні структури. Цими організаціями стали Міжнародний валютний фонд та Міжнародний банк реконструкції та розвитку [1].

Міжнародний валютний фонд (МВФ) був створений з метою сприяння міжнародній фінансовій стабільності та забезпечення економічного зростання і стійкості в країнах-членах. Виникнення МВФ, яке припадає на 1944 рік, було реакцією

на післявоєнні економічні труднощі та відсутність механізмів для подолання фінансових криз та забезпечення стійкості в міжнародних валютних відносинах.

Міжнародний валютний фонд складається з 190 країн-членів, 150 з яких представлені персоналом (2 700 осіб). Штаб-квартира Фонду знаходиться у Вашингтоні, округ Колумбія.

Одним з обов'язків Міжнародного валютного фонду (МВФ) є надання кредитів країнам-членам, які мають проблеми з платіжним балансом.

Фінансова допомога МВФ має на меті поповнити міжнародні резерви країни, стабілізувати її валюту, вирішити проблеми, що спричиняють проблеми з платіжним балансом, і створити умови для її економічного розвитку. На відміну від банків розвитку, МВФ не надає кредити під конкретні проекти. Загалом надзвичайне фінансування отримали 80 країн-членів [2].

Група Світового банку (World Bank Group) є міжнародною фінансовою організацією, яка працює з метою забезпечення економічного розвитку та боротьби з бідністю у країнах-членах [3]. Вона складається з п'яти взаємопов'язаних інституцій, що співпрацюють для досягнення спільних цілей.

1. Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР, або IBRD): Це найбільш відома інституція в складі Групи Світового банку. МБРР надає кредити та фінансову підтримку країнам-членам з метою підтримки їхнього економічного розвитку, зокрема для фінансування проектів у сфері будівництва інфраструктури, освіти, охорони здоров'я та інших галузях.

2. Міжнародна фінансова корпорація (МФК, або IFC): МФК спрямовує свою діяльність на підтримку приватного сектору в країнах-членах шляхом надання фінансових інструментів, консультаційних послуг та інших видів підтримки для розвитку приватного бізнесу, привабливості іноземних інвестицій та стимулювання економічного зростання.

3. Міжнародне агентство з реконструкції та розвитку (МАРР, або IDA): МАРР надає найбільш біднішим країнам-членам невідплатну або низько процентну фінансову

допомогу для розвитку. Ці кошти використовуються для здійснення соціальних програм, поліпшення умов життя і боротьби з бідністю.

4. Міжнародне агентство з гарантування інвестицій (МАГІ, або MIGA): МАГІ надає гарантії іноземним інвесторам проти ризиків, пов'язаних з політичною нестабільністю, експропріацією та іншими небезпеками, що можуть виникнути у процесі їхньої діяльності в країнах-членах.

5. Міжнародний центр фінансових розрахунків (МЦФР, або ICSID): МЦФР відповідає за врегулювання інвестиційних спорів між інвесторами та державами-членами.

Група Світового банку працює з метою підвищення життєвого рівня, зменшення бідності та підтримки стійкого економічного розвитку у світі. Кожна з інституцій в складі Групи Світового банку має свої функції та завдання, але вони співпрацюють між собою, обмінюються досвідом та ресурсами з метою досягнення спільних цілей.

Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) був створений з метою підтримки економічного розвитку і реформ у країнах Східної Європи та Центральної Азії після закінчення Холодної війни. Його створення було результатом колективних зусиль країн-учасниць з метою забезпечити фінансову підтримку перехідних економік у регіоні.

Офіційне утворення ЄБРР відбулося 29 травня 1991 року на підставі Лондонської угоди, яку підписали представники 40 країн-засновників. Ці країни включали країни Європи, країни СНД, Сполучені Штати та інші держави-учасниці. Початковий капітал банку складався з внесків цих країн.

Головна мета створення ЄБРР полягала в підтримці економічної перебудови та розвитку країн Східної Європи та Центральної Азії, які перейшли до ринкової економіки після злиття Східної та Західної Європи. Банк мав сприяти реформам, підвищенню ефективності господарювання, розвитку приватного сектору, створенню конкурентного середовища та залученню іноземних інвестицій. З моменту свого заснування банк успішно реалізував понад 6400 проекти [4]

Згодом, в результаті змін у геополітичному контексті та розширення географічного охоплення, ЄБРР розширив свою діяльність і покриття, включаючи країни Східної Європи, Балканських країн, країн Східного Середземномор'я, Центральної Азії та Кавказу.

Європейський банк реконструкції та розвитку фінансує проекти як у фінансовому, так і в реальному секторах економіки. ЄБРР інвестує у створення нових підприємств та надає підтримку вже існуючим.

Клієнти ЄБРР є різноманітними з точки зору країн та секторів економіки, але всі вони поділяють однакові принципи прозорості та сталого розвитку, які лежать в основі кожного проекту.

Узагальнюючи передумови та історію створення міжнародних фінансових організацій, можна зробити наступний висновок.

Створення міжнародних фінансових організацій було наслідком появи потреби в співробітництві та координації зусиль для стабілізації фінансової системи та сприяння економічному розвитку. В результаті світових конфліктів, таких як Перша і Друга світові війни, виникла необхідність відновлення зруйнованих економік і підтримки розвитку країн.

Передумови створення міжнародних фінансових організацій полягали в усвідомленні необхідності спільних зусиль для забезпечення фінансової стабільності та зниження бідності. Великі країни-донори розуміли, що інвестування в розвиток і реконструкцію інших країн буде сприяти загальному благополуччю і сприяти мирному співіснуванню на глобальному рівні.

Відомими прикладами таких міжнародних фінансових організацій є Міжнародний валютний фонд (МВФ), Група Світового банку та Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Вони були створені з метою надання фінансової допомоги, підтримки сталого розвитку, реконструкції та реформ в країнах-членах.

1.2. Місія та основні вектори діяльності міжнародних фінансових організацій (МВФ, Група СБ, ЄБРР)

Головними цілями створення МВФ були стимулювання міжнародної торгівлі, забезпечення сталості валютних курсів та попередження занадто великого коливання національних валют. Основна ідея полягала у створенні міжнародного фінансового механізму, який би допоміг країнам змагатися з фінансовими труднощами та забезпечити їм фінансову підтримку в разі кризи.

МВФ було передбачено як спеціалізовану організацію Організації Об'єднаних Націй, яка мала зосередитися на проблемах валютного курсу та платіжного балансу. Згідно з установчими документами МВФ, його головною функцією є надання фінансової допомоги країнам-членам, які зазнають тимчасових платіжних труднощів, і сприяння формуванню стійкого міжнародного фінансового та економічного ладу [5]

МВФ стежить за економічною політикою країн-членів і відстежує економічні та фінансові події на національному, регіональному та міжнародному рівнях з метою підтримання стабільності міжнародної валютної системи та запобігання кризовим явищам. Країни також отримують від МВФ консультації, які допомагають їм підвищити ефективність їхньої економічної політики та зменшити вразливість до глобальних економічних і фінансових криз [6]

Спеціальні права запозичення (СПЗ) є міжнародною резервною активною, створеною Міжнародним валютним фондом (МВФ) з метою підтримки грошової стабільності та сприяння міжнародним фінансовим операціям. Вони представляють собою міжнародну валютну одиницю, що може використовуватись країнами-членами МВФ для проведення платежів та здійснення міжнародних трансакцій.

Відповідно до Угоди Міжнародного Валютного Фонду (розділ 1 ст.15 і ст.18), МВФ може розподіляти СПЗ державам-членам пропорційно їх квотам у шляхом надання. Вони призначені для забезпечення гнучкості та ліквідності в міжнародних фінансових відносинах, особливо в умовах платіжного балансу та фінансових криз [7].

Метою діяльності Групи Світового Банку є стимулювання економічного зростання країн-членів та перерозподіл ресурсів з розвинених країн до країн, що розвиваються, з метою підвищення якості життя та зниження рівня бідності [8].

Мета діяльності Світового банку полягає в сприянні розвитку країн та зниженні світової бідності шляхом надання фінансової підтримки, консультування та технічної допомоги. Банк працює на основі принципу вирішення проблем глобального значення, таких як нерівність, доступ до освіти та охорони здоров'я, зміна клімату та стійкий розвиток.

Однією з основних мет Світового банку є зменшення бідності у світі шляхом фінансової підтримки країн з низьким рівнем доходів. Банк надає кредити та гранти, спрямовані на розвиток інфраструктури, підтримку сільського господарства, покращення освіти та охорони здоров'я, забезпечення доступу до води та енергетичних ресурсів. Це допомагає країнам розбудовувати економіку та підвищувати рівень життя своїх громадян.

Другою важливою метою Світового банку є підтримка стійкого розвитку та збереження навколишнього середовища. Банк активно сприяє здійсненню проектів, спрямованих на боротьбу зі зміною клімату, збереження біорізноманіття та сталого використання природних ресурсів. Він фінансує проекти з розбудови відновлюваної енергетики, впровадження екологічних технологій та поліпшення якості довкілля.

Також Світовий банк сприяє розвитку ринків та підприємництва в країнах, забезпечуючи доступ до фінансових послуг та підтримку малого та середнього бізнесу. Банк надає фінансування, консультування та технічну експертизу з метою стимулювання економічного зростання, створення робочих місць та зменшення безробіття.

Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) займається широким спектром діяльності, спрямованої на підтримку економічного розвитку і реформ у країнах, що переходять до ринкової економіки, Технічна допомога та консультування: Крім фінансової підтримки, ЄБРР надає технічну допомогу та консультування для

підтримки реформ та розвитку в країнах-учасницях [9] Це може включати надання експертної допомоги, навчання, аналітичні дослідження та інші форми підтримки.

ЄБРР також працює над реформуванням банківської системи, лібералізацією цін, приватизацією та розробкою необхідної нормативно-правової бази для захисту прав власності, співпрацює з іншими міжнародними організаціями, регіональними розвитковими банками та урядами для спільного розв'язання глобальних економічних проблем, таких як зміна клімату, боротьба зі збільшенням бідності та соціальна реабілітація після конфліктів [10].

ЄБРР веде активну діяльність у таких секторах та сферах економіки:

- агропромисловий комплекс;
- інформаційні та комунікаційні технології;
- муніципальна інфраструктура; – правові реформи;
- природні ресурси;
- промисловість;
- транспорт;
- стійке ресурсокористування та зміна клімату;
- фінансові установи;
- фонди прямих інвестицій;
- енергетика;
- ядерна безпека [11].

У табл. 1.1. наведено узагальнене порівняння деяких характеристик основних міжнародних фінансових організацій.

Міжнародні фінансові організації, такі як Міжнародний валютний фонд (МВФ), Група Світового банку та Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР), мають загальну місію сприяти сталому розвитку, зниженню бідності та поліпшенню життєвого рівня в країнах-членах.

Порівняння характеристик міжнародних фінансових організацій

Організація	МВФ	Група Світового банку	ЄБРР
Заснована	1944 рік	1944 рік	1991 рік
Мета	Забезпечення стабільності фінансової системи, збереження макроекономічної стабільності в країнах-членах, надання кредитів у разі платіжного балансу	Зниження бідності та підтримка сталого розвитку у країнах-членах, надання фінансової допомоги, розробка проектів та консультивання	Підтримка розвитку ринкової економіки та приватизації, фінансування проектів для підтримки приватного сектору і розвитку інфраструктури
Члени	190 країн (у тому числі Україна)	189 країн (у тому числі Україна)	69 країн (в тому числі Україна)
Фінансування	Залучення коштів від членів, позикові операції, спеціальні права запозичення	Залучення коштів від членів, позикові операції, міжнародні ринки капіталу	Залучення коштів від членів, позикові операції, емісія облігацій на ринку капіталу
Структура	Загальна рада, Виконавчий директорат, Комітет з кредитних операцій	Група Світового банку, Міжнародний банк реконструкції та розвитку, Міжнародне агентство фінансування корпоративних інвестицій	Загальна рада, Рада директорів, Управлінський комітет
Головні інструменти	Надання фінансової допомоги, технічна допомога, надання рекомендацій у сфері економічної політики	Надання фінансової допомоги, розробка проектів, консультивання, надання експертних оцінок	Надання фінансової допомоги, розробка проектів, консультивання, надання експертних оцінок
Фокус діяльності	Глобальна фінансова стабільність, платіжний баланс, політика та реформи у сфері економіки	Бідність, сталість розвитку, освіта, охорона здоров'я, енергетика, сільське господарство, інфраструктура	Розвиток приватного сектору, підтримка підприємництва, енергетика, інфраструктура, екологія

Основними векторами діяльності цих організацій є надання фінансової допомоги, технічної підтримки, консультування та розробка економічних політик. Їхні заходи спрямовані на підтримку розвитку інфраструктури, освіти, охорони здоров'я, сільського господарства та інших секторів, необхідних для сталого зростання.

Ці організації також зосереджуються на сприянні економічній стабільності, платіжному балансу та політиці реформ. Вони співпрацюють з країнами-членами, щоб допомогти вирішити фінансові проблеми, забезпечити стійкість глобальної фінансової системи та сприяти розвитку економічних реформ.

Крім того, ці організації здійснюють моніторинг світової економічної ситуації, аналізують ризики та тренди, проводять дослідження та надають рекомендації з питань економічної політики.

Усі ці дії спрямовані на досягнення глобальної стабільності, зростання економіки та поліпшення якості життя в країнах-членах, що робить міжнародні фінансові організації важливими гравцями у забезпеченні економічної добробуту та соціального розвитку у всьому світі.

1.3. Принципи діяльності міжнародних фінансових організацій

Узагальнюючи спільні принципи діяльності для міжнародних фінансових організацій можна виокремити наступні: міжнародність, фінансову стабільність, націленість на боротьбу з бідністю, моніторинг і оцінка ринків, ризиків та діяльності держав-членів. Детальніше зі спільними принципами діяльності можна ознайомитись на табл. 1.2.

Також важливим принципом є взаємо вигідність. Співробітництво має бути взаємовигідним для всіх його учасників. В загальному, ефективність міжнародного співробітництва з іноземними партнерами оцінюється за трьома напрямками.

Спільні риси для міжнародних фінансових організацій

Принцип	Опис
Міжнародність	Міжнародні фінансові організації мають глобальну або регіональну спрямованість та займаються фінансовими питаннями, що стосуються декількох країн або регіонів. Вони працюють з різними країнами та створюють стандарти та політики, що мають міжнародне значення.
Співпраця	Міжнародні фінансові організації співпрацюють з урядами, центральними банками, фінансовими установами та іншими зацікавленими сторонами з метою вирішення фінансових питань. Вони сприяють обміну інформацією, експертизі та координації дій між різними учасниками.
Фінансова стабільність	Міжнародні фінансові організації працюють на забезпечення стабільності фінансової системи, яка є основою для економічного зростання та розвитку. Вони спрямовують зусилля на моніторинг фінансових ризиків, розробку регулятивних рамок та рекомендацій з питань фінансової політики.
Розвиток та боротьба з бідністю	Багато міжнародних фінансових організацій займаються питаннями розвитку та боротьби з бідністю. Вони надають фінансову підтримку країнам з низьким рівнем доходу, розвивають програми соціального захисту, фінансують інфраструктурні проекти та сприяють розвитку людського капіталу.
Моніторинг та оцінка	Міжнародні фінансові організації займаються моніторингом та оцінкою фінансових ринків, економічних трендів та ризиків. Вони збирають та аналізують дані, проводять дослідження та публікують звіти для надання інформації та рекомендацій урядам та ринковим учасникам.
Розробка стандартів та політик	Міжнародні фінансові організації сприяють розробці та встановленню стандартів та політик у фінансовій сфері. Наприклад, вони розробляють стандарти бухгалтерського обліку, рекомендації щодо фінансового регулювання, етичних норм та принципів корпоративного управління.
Технічна допомога	Міжнародні фінансові організації надають технічну допомогу країнам з метою розвитку фінансових ринків, підвищення фінансової грамотності, зміцнення фінансових інституцій та поліпшення управління ризиками. Вони проводять навчальні заходи, консультують та надають фінансову підтримку проектам розвитку.

За рівнем управління - національний рівень, окремі регіони, конкретні підприємства та їх підгалузі; за видом діяльності - зовнішня торгівля, науково-технічне співробітництво, валютні операції, інвестиції, спільне підприємство тощо; за обсягом діяльності - зовнішньоекономічна діяльність, науково-технічне співробітництво, інвестиції, спільні підприємства тощо.

Табл. 1.3. надає загальний огляд особливих принципів діяльності деяких міжнародних фінансових організацій.

Таблиця 1.3.

Особливі принципи діяльності деяких міжнародних фінансових організацій

Міжнародна фінансова організація	Принципи діяльності
Міжнародний валютний фонд (МВФ)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Надання фінансової допомоги країнам-членам у разі економічних криз або платіжного балансу. 2. Нагляд за макроекономічною політикою країн-членів. 3. Забезпечення стабільності міжнародної фінансової системи.
Світовий банк	<ol style="list-style-type: none"> 1. Надання фінансування для розвитку країн-членів. 2. Підтримка соціальних та економічних проектів у країнах з низьким рівнем розвитку. 3. Підтримка зусиль у боротьбі з бідністю та змінами клімату.
Банк міжнародних розрахунків	<ol style="list-style-type: none"> 1. Забезпечення безперебійних розрахунків та співробітництва між центральними банками. 2. Надання рекомендацій та консультацій з питань валютної політики. 3. Визначення стандартів та розробка рекомендацій з питань розрахунків та платежів.
Міжнародна фінансова корпорація	<ol style="list-style-type: none"> 1. Фінансування приватного сектору в країнах-членах. 2. Підтримка розвитку приватного бізнесу та інфраструктури. 3. Забезпечення інвестиційної та фінансової підтримки у разі нестачі внутрішніх ресурсів.

Варто зауважити, що ці принципи можуть змінюватися з часом або бути деталізовані в різних документах, що регулюють діяльність цих організацій.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМИ ФІНАНСОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

2.1. Дослідження результативності діяльності міжнародних фінансових організацій

Особливість Міжнародного валютного фонду (МВФ) полягає в його ролі та функціях як міжнародної організації, спрямованої на забезпечення стабільності фінансової системи та підтримку економічного розвитку країн-членів.

Глобальний характер: МВФ є глобальною організацією, що об'єднує 190 країн-членів. Це робить МВФ унікальним інститутом. Він надає форум для співробітництва та координації міжнародних економічних зусиль з метою забезпечення стабільності світової фінансової системи.

Однією з основних функцій МВФ є надання фінансової підтримки країнам-членам, що зазнають фінансових труднощів або потребують зовнішнього фінансування для забезпечення стабільності їхньої економіки. Це може включати надання кредитів, гарантій, технічної допомоги та консультування з питань економічних реформ. МВФ здійснює моніторинг економічних показників та реформ країн-членів, щоб оцінити їхній прогрес та вплив сприяння МВФ. Це допомагає встановити заходи, необхідні для досягнення стабільності та сталого розвитку.

МВФ надає країнам-членам рекомендації з питань макроекономічної політики, фінансової реформи, структурних перетворень та інших аспектів економічного управління. Ці рекомендації базуються на аналізі ситуації в країнах та найкращих міжнародних практиках [12].

Розбудова інституційної потужності: МВФ надає технічну допомогу та навчання країнам-членам з метою покращення їхніх інституційних та економічних здібностей. Це включає підтримку у вдосконаленні фінансової системи, управлінні

публічними фінансами, боротьбі з корупцією та іншими аспектами економічного управління.

Вирішуючи існуючі проблеми в економіці, він створює належні умови для подальшого економічного зростання.

Обсяг спеціальних прав запозичення МВФ зростає покроково. Остання зміна була у 2021 році і станом на квітень 2023 року сягає 660.698 млрд.

Станом на квітень 2023 року Міжнародний Валютний Фонд надає наступні програми кредитування: [13].

Extended arrangements (EFF):

Таблиця 2.1.

Програма Extended Fund Facility (EFF) МВФ станом на 30 квітня 2023 року,
тис. СПЗ [14]

Країна	Дата початку програми фінансування	Кінцева дата використання кредиту	Сума, млн СПЗ	Невикористаний баланс, млн СПЗ
Аргентина	Mar 25, 2022	Sep 24, 2024	31,914,000	21,500,000
Барбадос	Dec 07, 2022	Dec 06, 2025	85,050	14,175
Камерун	Jul 29, 2021	Jul 28, 2024	322,000	211,600
Коста Ріка	Mar 01, 2021	Jul 31, 2024	1,237,490	618,800
Габон	Jul 28, 2021	Jul 27, 2024	388,800	197,100
Йорданія	Mar 25, 2020	Mar 24, 2024	1,145,954	984,697
Кенія	Apr 02, 2021	Jun 01, 2024	1,248,440	751,780
Республіка Молдова	Dec 20, 2021	Apr 19, 2025	396,175	155,650
Пакистан	Jul 03, 2019	Jun 30, 2023	4,988,000	3,038,000
Сейшели	Jul 29, 2021	Mar 28, 2024	74,000	61,000
Сурінейм	Dec 22, 2021	Dec 21, 2024	472,800	78,800
Україна	Mar 31, 2023	Mar 30, 2027	11,608,250	2,011,830

Програма Extended Credit Facility:

Таблиця 2.2.

Програма Extended Credit Facility (ECF) МВФ станом на 30 квітня 2023 року,
тис. СПЗ

Країна	Дата початку програми фінансування	Кінцева дата використання кредиту	Сума, млн СПЗ	Невикористаний баланс, млн СПЗ
Гамбія	Mar 23, 2020	Jun 22, 2023	70,550	65,550
Демократична Республіка Конго	Jul 15, 2021	Jul 14, 2024	1,066,000	609,200
Камерун	Jul 29, 2021	Jul 28, 2024	161,000	105,800
Кенія	Apr 02, 2021	Jun 01, 2024	569,930	450,530
Ліберія	Dec 11, 2019	Dec 10, 2023	155,000	85,000
Мадагаскар	Mar 29, 2021	Jul 28, 2024	219,960	146,640
Мозамбік	May 09, 2022	May 08, 2025	340,800	113,600
Непал	Jan 12, 2022	Mar 11, 2025	282,420	78,500
Нігер	Dec 08, 2021	Dec 07, 2024	197,400	118,440
Республіка Молдова	Dec 20, 2021	Apr 19, 2025	198,088	121,900
Республіка Конго	Jan 21, 2022	Jan 20, 2025	324,000	194,400
Сомалі	Mar 25, 2020	Dec 24, 2023	252,862	238,862
Уганда	Jun 28, 2021	Jun 27, 2024	722,000	451,250
ЦАР	Apr 27, 2023	Jun 26, 2026	141,680	0
Чад	Dec 10, 2021	Dec 09, 2024	392,560	168,240

Програма Resilience and Sustainability Facility (RSF):

Таблиця 2.3.

Програма Resilience and Sustainability Facility (RSF) МВФ станом на 30 квітня
2023 року, тис. СПЗ

Країна	Дата початку програми фінансування	Кінцева дата використання кредиту	Сума, млн СПЗ	Невикористаний баланс, млн СПЗ
Барбадос	Dec 07, 2022	Dec 06, 2025	141,750	0
Коста Ріка	Nov 14, 2022	Jul 31, 2024	554,100	0

Програма Flexible Credit Line (FCL):

Таблиця 2.4.

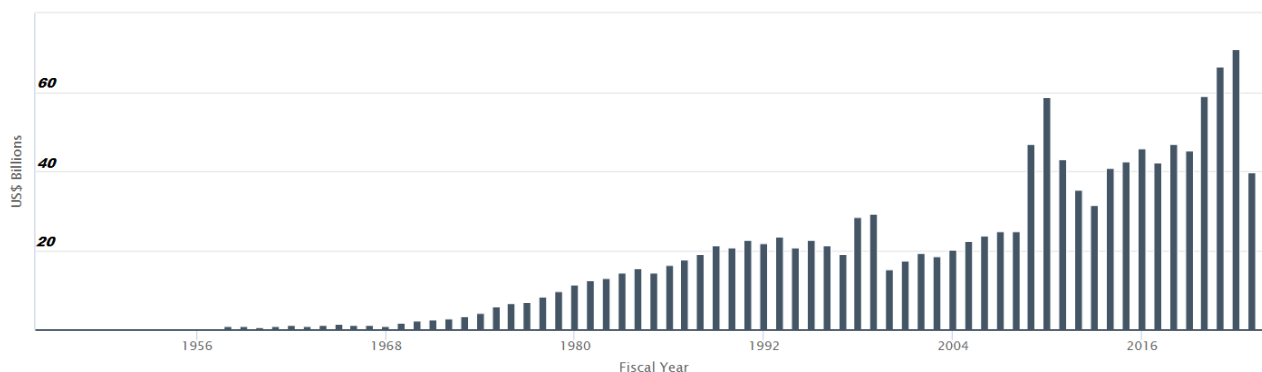
Програма Flexible Credit Line (FCL) МВФ станом на 30 квітня 2023 року, тис. СПЗ

Країна	Дата початку програми фінансування	Кінцева дата використання кредиту	Сума, млн СПЗ	Невикористаний баланс, млн СПЗ
Чилі	Aug 29, 2022	Aug 28, 2024	13,954,000	0

Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР) є однією з ключових установ системи Світового банку, яка спеціалізується на фінансуванні проектів реконструкції, розвитку та забезпеченні сталості в країнах-членах. Цей банк є незалежним міжнародним фінансовим установою, що має власну структуру та функції.

МБРР фінансується за рахунок внесків країн-членів та видає кредити та гранти для підтримки проектів у країнах з урахуванням їх потреб та пріоритетів. Воно також надає технічну та консультативну підтримку для зміцнення інституційної спроможності країн-одержувачів.

Схема 2.1 Загальний обсяг кредитування від Світового банку [15]

2.2 Співпраця України та Міжнародного валютного фонду

Україна стала членом МВФ відповідно до Закону України «Про вступ України до Міжнародного валютного фонду, Міжнародного банку реконструкції та розвитку, Міжнародної фінансової корпорації, Міжнародної асоціації розвитку та Багатостороннього агентства по гарантіях інвестицій» від 3 червня 1992 р [16]

Україна активно співпрацює з МВФ з 1994 року, використовуючи його фінансові та технічні ресурси для забезпечення макроекономічної стабілізації та створення необхідних передумов для проведення економічних реформ. Ця співпраця відбувалася переважно в рамках восьми спільних програм: механізм системної трансформації (STF), угоди "стенд-бай" (стабілізаційне кредитування), механізм розширеного фінансування (кредитування на цілі розвитку) та Угода "стенд-бай").

Станом на квітень 2023 року Україна має 3314,96 мільйонів Спеціальних прав запозичень (квота 2011,8 млн). непогашені покупки та позики складають 9041,44 млн СПЗ [17]

Співпраця України з Міжнародним валютним фондом (МВФ) має значний вплив на економічний розвиток країни та її фінансову стабільність. Україна вже декілька разів зверталася до МВФ для отримання фінансової підтримки та консультацій з метою впровадження необхідних реформ та забезпечення стійкого розвитку своєї економіки.

Одним з основних аспектів співпраці є фінансова підтримка, яку надає МВФ Україні. Це включає укладання розширених фінансових факелів та стандартних програм кредитування, що дозволяють Україні отримати доступ до необхідних фінансових ресурсів. Ці кошти використовуються для забезпечення стабільності зовнішньої платіжної балансу, реформування фінансового сектору та підтримки соціальних програм.

Крім фінансової підтримки, Україна здійснює макроекономічні консультації з МВФ. Ці консультації включають обговорення макроекономічної політики, аналіз ризиків та розробку стратегій для забезпечення сталого економічного зростання. Фахівці МВФ співпрацюють з українськими владними органами та економічними

експертами, надаючи їм необхідну експертну підтримку та поради з питань економічного управління.

Одним з головних результатів співпраці з МВФ є впровадження структурних реформ. Україна активно працює над впровадженням політичних, фінансових та економічних реформ, які сприяють покращенню інвестиційного клімату, стимулюють підприємництво та забезпечують стає економічне зростання. МВФ надає підтримку у розробці та впровадженні цих реформ, а також контролює їхнє виконання з метою досягнення позитивних результатів.

МВФ надає Україні кредити, деноміновані в СПЗ, за програмою "Стенд-бай (Кредит за програмою макроекономічної стабілізації)". "Механізм "стенд-бай" (Кредит за програмою макроекономічної стабілізації)". Короткі строки кредитування: строки кредитування є короткими, від 12 до 24 місяців, з максимальною тривалістю 36 місяців. Водночас, обов'язковим є виконання наступних критеріїв макроекономічної стабілізації, без яких наступний транш не може бути отриманий

Чисті міжнародні резерви, фіскальні показники, бюджетний дефіцит, макроекономічна стабільність та реалізація економічних і політичних реформ [18]

Основними цілями співробітництва України з Міжнародним Валютним Фондом є:

- стабілізація української фінансової системи
- проведення структурних реформ
- створення підґрунтя для сталого економічного зростання. [19]

Історію співпраці України з Міжнародним валютним фондом можна поділити на певні періоди відповідно до програм, розроблених Фондом для України. Ці програми наведено в табл. 2.6.

Станом на 2020 рік Україна отримала 23 910,76 млн СПЗ (еквівалент 35 млрд доларів США) у рамках співпраці з МВФ.

У зв'язку з початком війни Україна скасувала угоду stand-by з МВФ від 9 червня 2020 року, з метою створення нової економічної програми, спрямованої на післявоєнну економічну реконструкцію, коли це буде можливо:

Таблиця 2.5.

Структура співпраці України з Міжнародним валютним фондом [20]

Програма	Дата початку програми фінансування	Кінцева дата використання кредиту	Сума, млн СПЗ
Standby Arrangement	Apr, 1995	Apr, 1996	997,300
Standby Arrangement	May, 1996	Feb, 1997	598,200
Standby Arrangement	Aug, 1997	Aug, 1998	398,920
Extended Fund Facility	Sep, 1998	Sep, 2002	1,919,950
Standby Arrangement	Mar, 2004	Mar, 2005	411,600
Standby Arrangement	Nov, 2008	Jul, 2010	11,000,000
Standby Arrangement	Jul, 2010	Dec, 2012	10,000,000
Standby Arrangement	Apr, 2014	Mar, 2015	10,976,000
Extended Fund Facility	Mar, 2015	Dec, 2018	12,348,000
Standby Arrangement	Dec, 2018	Feb, 2020	2,800,000
Standby Arrangement	Jun, 2020	Mar, 2022	3,600,000
Rapid Financing Instrument	Mar, 2022	Mar, 2022	1,005,900
Rapid Financing Instrument	Oct, 2022	Oct, 2022	1,005,900
Extended Fund Facility	Mar, 2023	Mar, 2027	11,608,250

9 березня 2022 року Радою виконавчих директорів Міжнародного валютного фонду було затверджено рішення виділити Україні додаткове фінансування на суму \$1,4 млрд (1,0059 млрд СПЗ) в рамках програми екстреної підтримки Фонду для його держав-членів за рахунок інструменту швидкого фінансування Rapid Financing Instrument (RFI). Метою цього фінансування є підтримка платіжного балансу України шляхом покриття першочергових витратів державного бюджету в умовах непередбачуваних великих витрат через війну з Російською Федерацією.

«RFI надає можливість швидкого доступу до фінансової допомоги тим країнам, які стикнулися із терміновими потребами платіжного балансу, зокрема, внаслідок воєнних конфліктів. Дизайн RFI розроблений для випадків, коли започаткування повноцінної програми економічних реформ є неможливим» [21]. Водночас, країни, які звертаються за такою допомогою до МВФ, повинні надати МВФ перелік економічних заходів, які вони планують здійснити для вирішення проблем платіжного балансу.

Так, співпраця між Україною та МВФ розпочалася, коли Україна стала членом організації у 1992 році та отримала перший кредит від Фонду у 1994 році в рамках Програми трансформаційної позики. Кошти МВФ переважно використовувалися для підтримки та фінансування дефіциту платіжного балансу, підтримки економічної стабільності, поповнення золотовалютних резервів Національного банку України; МВФ активно надавав фінансову допомогу під час пандемії коронавірусу у 2020 році та надав ще 2,8 мільярда доларів США в рамках екстреної допомоги Україні після початку війни. Наразі Україні надано нову середньострокову позику в межах програми Extended Fund Facility (EFF) у сумі 11,608.250 СПЗ.

2.3 Співпраця України зі Світовим банком

Співпраця України з Групою Світового банку розпочалася у 1992 році підписанням Статей Угоди Міжнародного банку реконструкції та розвитку у Вашингтоні, округ Колумбія. Вона стала 167-м членом Світового банку [22].

Відтоді Світовий банк підтримує порядок денний Уряду України, надаючи позики на реформи державного сектору, сільського господарства, енергетики, фінансів, соціального сектору, приватизацію та реструктуризацію підприємств, а також охорону навколишнього середовища.

З 1992 року партнерство між Україною та Світовим банком призвело до реалізації низки спільних проектів, які сприяли вдосконаленню державного та

приватного секторів, підвищенню ефективності сільського господарства та енергоефективності, захисту довкілля та зміцненню соціального сектору.

Світовий банк надає некредитні програми, що покликанні надати оцінку та створити концепції поліпшення торговельної політики України, рівня бідності, економічного впливу пандемії ВІЛ/СНІДу, регіональної політики, міжурядових відносин, пенсійної політики, податкової політики, огляди фінансового сектору, а також дослідження реформ у сфері охорони здоров'я та освіти.

Така діяльність включає підготовку Меморандуму про економічний розвиток України, дослідження у сфері продовольства та сільського господарства, сільських бюджетів, енергетики та вугільного сектору, охорони навколишнього середовища та аналіз державних витрат на охорону навколишнього середовища [23].

Схема 2.2 – Напрями реалізації проектів Світового Банку в Україні [24]

Як можна побачити на Схемі 2.2, найбільша кількість проектів Світового банку в Україні втілюється в сферах публічного управління, енергетики та у банківській сфері.

7 березня 2022 року Рада директорів Світового банку схвалила додатковий пакет бюджетної підтримки для України у розмірі 489 мільйонів доларів США під назвою "Фінансування надзвичайної економічної ситуації в Україні" або "Вільна Україна". Затверджений Радою директорів пакет включає додаткову позику в розмірі 350 мільйонів доларів США та гарантію в розмірі 139 мільйонів доларів США, а також грантове фінансування в розмірі 134 мільйони доларів США та паралельне фінансування в розмірі 100 мільйонів доларів США, в результаті чого загальний обсяг мобілізованої допомоги становитиме 723 мільйони доларів США. Ця швидка допомога дозволить Уряду надавати критично важливі послуги громадянам України, включаючи лікарняні, пенсії для людей похилого віку та соціальні програми для вразливих груп населення.

Початкова підтримка Світового банку була доповнена гарантіями у розмірі 80 млн євро (еквівалент 89 млн доларів США) від Нідерландів та 50 млн доларів США від Швеції. Світовий банк також створив Багатосторонній донорський трастовий фонд (MDTF) для сприяння передачі грантових ресурсів від донорів Україні, до якого Велика Британія, Данія, Латвія, Литва та Ісландія надали загалом 134 мільйони доларів США. Крім того, Японія приєднала до пакету допомоги паралельний імпортерний фонд у розмірі 100 мільйонів доларів США. [25]

7 червня 2022 року Рада директорів Світового банку схвалила додаткове фінансування проекту "Державні видатки на підтримку розвитку адміністративної спроможності України" у розмірі 15.48 млрд. доларів США.

Загалом протягом 2022-2023 року Україні було надано допомоги на суму 23265,09 млн доларів США. Детальне цілеспрямоване коштування можна побачити на табл. 2.6

Таблиця 2.6.

Проекти Світового банку реалізовані в Україні протягом 2022-2023 року [26]

Проект	Статус	Сума зобов'язань	Дата затвердження	Дата останнього оновлення
--------	--------	------------------	-------------------	---------------------------

		(млн, доларів США)		
AF2 to Ukraine Emergency COVID-19 Response and Vaccination project	Відкрито	91.39	7 березня 2022 року	7 березня 2022 року
Financing of Recovery from Economic Emergency Ukraine Supplemental Development Policy Loan	Закрито	489.25	7 березня 2022 року	14 грудня 2022 року
Public Expenditures for Administrative Capacity Endurance (PEACE) in Ukraine	Відкрито	15480.90	7 червня 2022 року	3 травня 2023 року
Additional Financing for PEACE in Ukraine	Відкрито	1300.00	26 червня 2022 року	26 червня 2022 року
Second Additional Financing for Public Expenditures for Administrative Capacity Endurance (PEACE) in Ukraine	Відкрито	4500.00	2 серпня 2022 року	1 серпня 2022 року
Third Additional Financing for Public Expenditures for Administrative Capacity Endurance (PEACE) in Ukraine	Відкрито	529.90	30 вересня 2022 року	30 вересня 2022 року
Health Enhancement And Lifesaving (HEAL) Ukraine Project	Відкрито	123.50	20 грудня 2022 року	23 березня 2023 року
Fourth Additional Financing for Public Expenditures for Administrative Capacity Endurance (PEACE) in Ukraine	Відкрито	500.00	20 грудня 2022 року	6 грудня 2022 року
Repairing Essential Logistics Infrastructure & Network Connectivity (RELINC) Project	Відкрито	50.00	8 лютого 2023 року	19 травня 2023 року
Ukraine Procurement System Enhancement Project	Відкрито	0.15	9 лютого 2023 року	14 березня 2023 року
Restoration Project of Winterization and Energy Resources	Відкрито	200.00	11 квітня 2023 року	11 квітня 2023 року

Група Світового банку активно співпрацює з Україною з 1992 року. За цей час було реалізовано найбільшу кількість проектів у центральному урядуванні, енергетичному та банківському секторах. Проекти націлені на потреби відновлення водопостачання, каналізації, опалення, електроенергетики, енергоефективності, будівництво доріг, соціальний захист, освіту та інші.

2.4 Співпраця України з Європейським Банком Реконструкції та Розвитку

Європейський банк реконструкції та розвитку - міжнародна фінансова установа з найвищим рейтингом (AAA). Банк був створений у 1991 році. Наразі його членами є 71 країна, ЄС та ЄІБ. Україна є членом ЄБРР з 13 серпня 1992 року. Міністр фінансів є директором-розпорядником від України, членом Ради директорів ЄБРР.

У рамках своєї стратегії ЄБРР здійснює діяльність у двох напрямках: надання міжнародних кредитів на вигідних умовах під державні гарантії та кредитування приватних компаній на комерційній основі.

ЄБРР не фінансує видатки державного бюджету і фінансує лише інвестиційні проекти у приватному та державному секторах, за винятком оборонної та тютюнової промисловості, а також грального бізнесу. Це є однією з головних відмінностей ЄБРР від інших міжнародних фінансових установ.

ЄБРР є одним з найбільших інституційних інвесторів в Україні: Станом на 1 травня 2023 року загальний обсяг коштів, виділених Банком Україні, становить 18,1 млрд євро в рамках 532 проектів; реалізується 11 спільних з ЄБРР проектів із загальним обсягом фінансування 2,364 млрд євро; Банк також надавав кредити ЄБРР у вигляді позик приватному сектору в рамках стратегії ЄБРР щодо розвитку економіки України. Станом на 1 травня 2023 року фінансування, надане ЄБРР за цими проектами, становило 1,2332 млрд євро (50,9% від загального обсягу фінансування). [27]

З початку 2022 року Україна отримала фінансування на сім проектів від ЄБРР на суму понад 875 мільйонів євро. Детально цілі цих проектів та суми, що надаються в межах кредитування від ЄБРР, зображено у Таблиці 2.8.

На жаль, не всі проекти знайшли своє відображення в практичному застосуванні. Так проект модернізації маріупольського сміттєзвалища було скасовано через повномасштабне вторгнення в Україну. [28]

Таблиця 2.7.

Державні проекти України, початі протягом 2022-2023 року, профінансовані за участі ЄБРР [29]

Назва проекту	Сектор	Дата	Статус	Сума, євро
GrCF2 W2 - Mariupol Solid Waste Project	Муніципальна та екологічна інфраструктура	19 січня 2022 р	Скасовано	14,500,000
NAK Emergency Gas Finance	Природні ресурси	21 червня 2022 р	Погашення	300,000,000
City of Lviv emergency liquidity loan under RLF	Муніципальна та екологічна інфраструктура	20 вересня 2022 р	Виплата	25,000,000
Ukrenergo Transmission Network Emergency Restoration	Енергія	24 листопада 2022 р	Виплата	300,000,000
RLF - Dnipro Emergency Liquidity	Муніципальна та екологічна інфраструктура	13 грудня 2022 р	Затверджено	25,000,000
UPTF2 Khmelnytskyi Trolleybus	Муніципальна та екологічна інфраструктура	24 лютого 2023 р	Підписано	10,600,000
Ukraine Railways (UZ) Emergency Support	Транспорт	07 березня 2023 р	Затверджено	200,000,000

Підсумовуючи, Європейський банк реконструкції та розвитку є важливим економічним партнером України. За 30 років співпраці ЄБРР реалізував в Україні 532 проектів із загальним обсягом фінансування 18,1 млрд євро. Одинадцять державних проектів наразі діють у сферах енергетики, будівництва та ядерної безпеки.

РОЗДІЛ 3

ПЕРСПЕКТИ РОЗШИРЕННЯ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМИ ФІНАНСОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ЇЇ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ

3.1. Перспективні напрями та прогнози розвитку співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями

Умови війни створюють складні виклики для співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями. Прогнози та перспективи розвитку такої співпраці включають кілька основних напрямків.

По-перше, незважаючи на військові конфлікти, Україна може продовжувати отримувати фінансову підтримку від міжнародних фінансових організацій. Така підтримка може бути спрямована на реструктуризацію економіки, відновлення постраждалих регіонів та гуманітарну допомогу. Міжнародні фінансові організації можуть надавати фінансову та технічну допомогу для відновлення соціально-економічної інфраструктури, надання медичної та гуманітарної допомоги населенню, а також підтримку економічних реформ.

По-друге, в умовах війни співпраця з міжнародними фінансовими організаціями може бути спрямована на забезпечення фінансової стійкості країни та мінімізацію економічних наслідків конфлікту. Це може включати підтримку банківської системи, стимулювання інвестицій та підприємництва, а також підтримку зовнішньої торгівлі. Міжнародні фінансові організації можуть надавати кредити та фінансові інструменти для забезпечення ліквідності і фінансової стабільності країни.

По-третє, співпраця з міжнародними фінансовими організаціями може сприяти гуманітарній допомозі та соціальному захисту населення, особливо тим, хто постраждав внаслідок конфлікту. Міжнародні фінансові організації можуть надавати фінансову та технічну підтримку для реалізації гуманітарних проектів, розширення

доступу до освіти та медичних послуг, а також соціального захисту уразливих груп населення.

В умовах війни співпраця з міжнародними фінансовими організаціями може бути складною, але вона є важливим інструментом для підтримки економічного відновлення та соціального захисту в країні. За допомогою фінансової та технічної підтримки, Україна може забезпечити стабільність своєї економіки, поліпшити умови життя населення та сприяти відновленню постраждалих регіонів.

Таблиця 3.1.

Напрями співпраці з міжнародними фінансовими організаціями в умовах війни.

Напрямок співпраці	Прогноз розвитку
Фінансування гуманітарної допомоги	Збільшення обсягу фінансування та розширення гуманітарної допомоги з боку міжнародних фінансових організацій, таких як ООН, Червоний Хрест та інші, для надання допомоги постраждалим внаслідок війни. Це може включати фінансову підтримку в сфері медицини, житлового будівництва, забезпечення харчування та освіти.
Економічна підтримка	Залучення міжнародних фінансових організацій для надання економічної підтримки Україні під час війни. Це може включати надання кредитів, фінансування проектів і програм, спрямованих на відновлення економіки, залучення іноземних інвестицій та розвиток промисловості.
Реформи та інституційна підтримка	Посилення співпраці з міжнародними фінансовими організаціями для проведення структурних реформ та покращення діяльності державних інституцій. Це може включати надання фінансової та технічної допомоги в галузі правової реформи, боротьби з корупцією, управління державними фінансами та підвищення ефективності публічних служб.
Підтримка в урегулюванні конфлікту	Сприяння міжнародних фінансових організацій в урегулюванні конфлікту в Україні шляхом фінансової підтримки миротворчих процесів, діалогу та медіації. Можливість налагодження співпраці з Організацією з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ), Європейським Союзом та іншими міжнародними організаціями для досягнення мирного врегулювання конфлікту.

Це лише загальний огляд можливих напрямів співпраці та прогнозів розвитку України з міжнародними фінансовими організаціями під час війни. Конкретні деталі і обсяги співпраці будуть залежати від реальної ситуації, політичних умов та прийнятих рішень урядом України та міжнародними організаціями.

Однак, поряд з позитивними ефектами від співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями, існує ризик подальшого посилення нових негативних тенденцій, зокрема на прикладі співпраці з МВФ:

- МВФ суттєво обмежує свободу економічної політики країни-позичальника. Кредити надаються на затверджених МВФ умовах, які можуть безпосередньо вплинути на економічну ситуацію будь-якої країни;

- Відсутність належного контролю за кредитами, що надаються як з боку МВФ, так і з боку Уряду України, та неефективність їх використання знижують стабільність української економіки. У той час як розвинені країни інвестують у високотехнологічний сектор, Україна використовує фінансові ресурси кредиту на виплату зарплат і погашення боргів. Державні видатки перевищують доходи бюджету, а значна частина державного боргу використовується для фінансування державного дефіциту. Цей державний дефіцит часто є результатом незрозумілих дій, таких як різке підвищення заробітних плат, пенсій та витрат на утримання апарату державної служби в умовах економічної кризи та стагнації промислового виробництва;

- Заплановане використання кредиту МВФ для покриття дефіциту платіжного балансу призведе до подальшого збільшення державного боргу. Цей ризик є одним з основних; стабілізація платіжного балансу в довгостроковій перспективі неможлива без системних економічних реформ; враховуючи поточну діяльність українського уряду, існує ризик потрапляння в боргову пастку, коли він буде брати нові кредити і запозичувати все більші суми для погашення кредитів та відсотків за ними;

- Залучення занадто великого обсягу зовнішнього фінансування створює ризик для макроекономічної стабільності. Наприклад, нові позики підвищують вразливість фінансової системи країни до зовнішніх шоків, таких як раптові зміни цін на сировину, сталь та сільськогосподарську продукцію (основний експорт України). Це може призвести до нагальної потреби в додаткових валютних ресурсах, але більша їх частина має бути спрямована на погашення раніше взятих кредитів. [30]

Негативними наслідками співпраці України з МВФ є:

- неможливість використання фінансових ресурсів МВФ для проведення структурних реформ; та
- витрачання фінансових ресурсів на фінансування дефіциту державного бюджету
- збільшення зовнішнього боргу держави; та
- підвищення тарифів для населення, особливо на електроенергію. [31]

Серед основних недоліків співпраці з МБРР науковці називають непрозорість системи відбору проектів для фінансування (часто на основі "міністерського лобіювання", а не відкритих конкурсів та обговорень) та відсутність реальної оцінки ефективності реалізації проектів. [32] Наприклад, у 2011 році Генеральний аудитор виявив порушення (зловживання) у кожному проекті, головним чином: недостатня підготовка документації, організаційні проблеми, які не були вирішені вчасно, неякісне планування та звітування про стан реалізації проектів, недостатній контроль за реалізацією на всіх етапах. В рамках угод про співпрацю МВФ має право вимагати від країн-боржників вирішення певних економічних та адміністративних проблем [33]

Тому співпраця з МФО є важливою для реформування української економіки. Нинішня складна соціально-економічна ситуація змушує нашу країну звертатися за кредитами. Партнерство для подальшої співпраці є важливим, і відмова від фінансових ресурсів зашкодить стабільності української економіки.

3.2. Пропозиції щодо вирішення проблемних питань розвитку співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями

Співпраця з міжнародними фінансово-кредитними організаціями є життєво важливою в той час, коли перед Україною стоїть ключовий виклик забезпечення достатнього обсягу фінансових ресурсів для проведення системних та структурних реформ. Не менш важливим є створення нової дипломатичної та

внутрішньополітичної платформи для України та розробка національної стратегії взаємодії з міжнародними організаціями.

У світлі вищезазначеного, основні питання, які необхідно враховувати при налагодженні партнерства з МВФ, можна узагальнити наступним чином:

1) Активна участь України в діяльності МВФ, а також розробка та імплементація принципів операційної реформи МВФ;

2) Всебічний аналіз досвіду впровадження реформ в економічно та геополітично близьких країнах з метою підвищення ефективності реформ, які необхідно здійснити Україні для отримання наступних кредитів; та

3) Підвищення міжнародного кредитного рейтингу України, створення сприятливого інвестиційного клімату та забезпечення подальшого розвитку стратегічних галузей економіки

4) співпраця з метою надання інформаційної та консультативної підтримки.

Для досягнення цих цілей необхідно реалізувати низку національних тактичних заходів. Зокрема, використання коштів Фонду для погашення державного боргу та бюджетного дефіциту має бути обмежене регуляторними заходами на рівні правлячої еліти держави; соціальні виплати (такі як заробітна плата державних службовців, пенсії та адресні соціальні допомоги) мають бути виключені з рахунку боргового фонду, коли пенсійний фонд не в змозі здійснювати виплати; бюджет та бюджетний дефіцит мають бути підтримані. Для подолання дефіциту основна увага має бути зосереджена на економічному розвитку країни.

Це вимагає постійного вдосконалення державних адміністративних та виконавчих органів, відповідальних за отримання та витрачання коштів Фонду, а також суворого контролю за цими процесами. Перш за все, необхідно боротися з корупцією та відстежувати структуру власності компаній, які прямо чи опосередковано управляються державою та отримують кредити від держави. Необхідність трансформації української економіки від сировинної до економіки, заснованої на знаннях, неодноразово визнавалася в урядових програмах і концепціях.

Незважаючи на кризу в цих секторах, науковий та промисловий потенціал України є її головним ресурсом, який має бути використаний в першу чергу для підвищення її конкурентоспроможності. У цьому контексті позикові ресурси Фонду мають спрямовуватися на довгострокові та середньострокові проекти в цих секторах.

Більше того, оскільки належний розвиток вищої освіти і науки є передумовою подальшого розвитку наукомістких галузей, бажано, щоб Фонд фінансував реалізацію довгострокових проектів. Водночас не слід забувати про можливість диверсифікації проектного фінансування, щоб уникнути економічної та політичної залежності від МВФ. Важливо також відбирати найбільш важливі для розвитку української економіки проекти: Відносини з МВФ нададуть Україні гаранта на міжнародному ринку, і на основі цього інші організації та країни будуть приймати рішення про співпрацю з Україною. Це дуже важливо для нас, оскільки нам потрібна відносна економічна незалежність для зміцнення наших економічних позицій у світі.

Виходячи з поточного стану відносин між Україною та міжнародними фінансовими організаціями, можна розглянути наступні принципи розвитку співпраці з міжнародними фінансовими організаціями:

- 1) Реорганізувати та диверсифікувати форми отримання фінансової підтримки;
- 2) врахування результатів моніторингових досліджень та максимальне використання потенціалу організації для підтримки національного розвитку шляхом консультацій, без надання державних гарантій чи фінансових зобов'язань
- 3) Дослідження стратегічно важливих сфер національної економіки, які "платять" і приносять дохід у довгостроковій перспективі, та фокусування залучених коштів на цих сферах; та
- 4) Якісний аналіз проектних документів, поданих до фінансових установ, з метою визначення їхнього потенціалу для залучення цих коштів.
- 5) Моніторинг переліків проектів, оприлюднення інформації про стан їх реалізації та розробка системи оцінки використання міжнародних кредитів;

б) Проведення загальних структурних реформ з використанням коштів, наданих МФО. [34]

У світлі вищезазначеного, Україні необхідно ретельно розглянути можливість створення або доєднання до інтеграційних союзів та умови членства або асоційованого членства в них. Також необхідно і надалі посилювати експортну діяльність з країнами, що розвиваються, зі стабільним економічним зростанням. Також можливості можуть бути створені шляхом реалізації міжнародних інвестиційних інтеграційних проектів у високотехнологічних галузях (авіабудування, космічні технології, приладобудування) з цими країнами. Підвищення фінансово-економічної конкурентоспроможності за рахунок таких заходів створить можливості для доступу до кредитів МВФ на більш вигідних умовах, забезпечить стійке зростання стратегічних галузей української економіки та загалом зменшить залежність від МВФ за рахунок розвитку партнерських відносин з різними економічними центрами світу.

Аналіз специфіки співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями дає змогу виокремити напрями оптимізації відносин з міжнародними фінансовими організаціями, що визначаються специфікою їхньої власної діяльності. [35]

Нижче наведена Таблиця 3.2, яка порівнює способи розвитку співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями:

Спосіб	Опис	Прогноз
Перший спосіб	Збереження наявних рівнів і форм взаємовідносин України з міжнародними фінансовими організаціями	Можливе збереження протиріч існуючих у відносинах, можливе посилення суперечностей у зв'язку з трансформацією організацій та розвитком національної економіки України
Другий спосіб	Перехід до отримання політичної та консультативної допомоги від міжнародних фінансових організацій	Збереження стану поточних взаємин з організаціями, зниження напруги у відносинах, позитивний вплив на розвиток України
Третій спосіб	Відсутність будь-яких відносин з міжнародними фінансовими організаціями	Важко прогнозувати наслідки, враховуючи обмежену підтримку та можливість впливу діаспори та приватних інвесторів

Ці способи відображають різні можливості розвитку співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями. Вибір конкретного напрямку залежатиме від політичних, економічних та соціальних факторів, які впливають на Україну та її відносини з міжнародними фінансовими організаціями.

3.3. Структурні реформування України задля її співпраці з міжнародними фінансовими організаціями

Виконання умов попередніх договорів між Україною та Міжнародним валютним фондом (МВФ) є надзвичайно важливим для майбутнього співробітництва між ними. Це має безпосередній вплив на фінансову стабільність країни, сприяє економічному розвитку та сприяє впровадженню необхідних реформ.

Виконання умов договорів забезпечує фінансову стабільність, оскільки МВФ надає фінансову підтримку та кредитні ресурси, що допомагають збалансувати бюджет, стабілізувати економіку та поліпшити платіжний баланс. Це сприяє зниженню ризиків фінансових криз, збереженню сталості національної валюти та привабливості країни для інвесторів.

Крім того, виконання умов договорів стимулює проведення необхідних реформ і модернізацію в різних галузях економіки та суспільства. МВФ встановлює конкретні вимоги, які передбачають проведення структурних реформ, поліпшення управління, боротьбу з корупцією та розвиток ефективних інституцій. Це сприяє створенню сприятливих умов для бізнесу, залученню іноземних інвестицій та покращенню конкурентоспроможності країни на світовому ринку.

Хоча короткостроково здійснення реформ згідно з умовами договорів призводить до навантаження на фінансову систему держави, проте в середньо- та довгостроковому сприяє підвищенню довіри іноземних партнерів до України, що відкриває нові можливості для співпраці та підтримки з іншими міжнародними

організаціями. Крім того, виконання умов попередніх договорів підтримує репутацію країни як надійного партнера та довіри до неї з боку світової спільноти. [36]

Особливістю діяльності МВФ є те, що фінансова допомога надається незалежно від багатства країни-члена. Наприклад, навіть країни з високим рівнем корупції можуть розраховувати на підтримку МВФ. [37]

Так само позитивним фактором співпраці з ЄБРР завжди було те, що більшість проектів фінансується приватним сектором, за рахунок якого в результаті співпраці з ЄБРР розвиваються українські технології, створюються додаткові робочі місця, впроваджуються інноваційні управлінські рішення та вдосконалюється бізнес-система України.

Збільшення частки проектів державного сектору може мати негативні наслідки, такі як відсутність відповідального ставлення до залучення кредитних коштів та складність моніторингу використання коштів у державних установах в країні, де поширена корупція, а реальний вплив від реалізації проектів не очікується.

Загальний висновок з наведених фактів полягає в тому, що Україні потрібні структурні реформи. Це може включати поліпшення управління публічними фінансами, боротьбу з корупцією, зміцнення правової системи та захисту прав власності, сприяння підприємництву та розвитку конкуренції, та особливо судова реформа.

Результати співпраці з МВФ, СБ та ЄБРР вказують на важливість вдосконалення судової системи з метою забезпечення ефективності використання фінансових ресурсів та забезпечення прозорості та раціонального управління проектами та зацікавленості міжнародних фінансових організацій у подальшій співпраці з Україною.

Судова система відіграє ключову роль у забезпеченні правової держави, ефективного функціонування економіки та привабливості інвестиційного клімату. Втілення справедливості та незалежність судів є основою для підтримки прав і свобод громадян, а також для захисту бізнесу від корупції та неправомірних дій.

В рамках співпраці з МВФ Україна зобов'язалася провести судову реформу з метою покращення дієвості, незалежності та прозорості судової системи. Ці реформи передбачають зміни в процедурах призначення та звільнення суддів, забезпечення фінансової незалежності судів, розширення можливостей громадського контролю та підвищення професійності судових працівників. [38]

Згідно з Меморандумом України та МВФ від 2020 року, необхідні зміни до судової реформи включають наступні аспекти: [39]

1. Покращення процедури призначення та звільнення суддів: передбачається впровадження об'єктивної та прозорої системи відбору суддів на основі чітких критеріїв компетентності та професійності. Це включає проведення оцінювання кандидатів залежно від їхньої кваліфікації, досвіду та етичних стандартів.

2. Забезпечення фінансової незалежності судів: передбачається забезпечення адекватного фінансування судової системи, що дозволить забезпечити необхідні ресурси для роботи судів, включаючи зарплати суддів та персоналу, а також розвиток необхідних інфраструктурних засобів.

3. Зміцнення етичних стандартів та прозорості: передбачається впровадження механізмів контролю за додержанням етичних норм і правил поведінки суддів. Це включає створення етичних комісій, забезпечення публічного доступу до інформації про роботу судів, включаючи рішення, вироки та статистику.

4. Посилення незалежності судової системи: передбачається забезпечення незалежності суддів від зовнішніх впливів та тисків. Це включає створення механізмів захисту суддів від політичного тиску, забезпечення процедур судової відповідальності та уникнення втручання у судовий процес.

5. Розширення можливостей громадського контролю: передбачається створення механізмів для залучення громадськості до моніторингу судової системи, забезпечення можливості громадського нагляду за діяльністю судів, а також підвищення рівня їх відкритості та доступності для громадян.

6. Судова адміністрація та організаційна ефективність: передбачається впровадження сучасних адміністративних процедур та технологій у роботі судів з метою забезпечення їх ефективності та оперативності.

Впровадження судової реформи має кілька важливих перспектив. По-перше, це сприятиме підвищенню довіри громадян до судової системи та забезпеченню їх прав і свобод. Це важливо для створення стабільного соціального клімату та підтримки громадянського суспільства.

По-друге, проведення судової реформи забезпечить сприятливе інвестиційне середовище. Іноземні інвестори шукають країни з надійною правовою системою, де їхні права та інтереси захищені. Покращена судова система допоможе залучити інвестиції, збільшити обсяги зовнішнього капіталу та створити нові робочі місця.

По-третє, виконання зобов'язань перед МВФ, зокрема у сфері судової реформи, дозволить Україні отримувати фінансову підтримку та кредитні ресурси для забезпечення макроекономічної стабільності та реалізації внутрішніх реформ.

Отже, проведення судової реформи необхідне не тільки з метою виконання зобов'язань перед МВФ, але й для подальшого розвитку України. Це сприятиме зміцненню правової держави, залученню інвестицій та підтримці громадянського суспільства.

Виконання умов попередніх договорів України та МВФ має велике значення для забезпечення фінансової стабільності, економічного розвитку, проведення реформ та отримання підтримки від міжнародних партнерів. Це сприяє покращенню життя громадян, зміцненню позицій країни в глобальному світі та реалізації довгострокових стратегічних цілей.

ВИСНОВКИ

Міжнародні фінансові організації були створені для регулювання міжнародних фінансових відносин. Метою їхньої діяльності є забезпечення стабільного існування та функціонування міжнародної економіки та всіх її суб'єктів, а саме країн-членів цих організацій. Для цього фінансові організації у співпраці з державами-членами створюють спеціальні фонди, через які надають кредити країнам і здійснюють різноманітні проекти.

Найбільшими міжнародними фінансовими організаціями є Міжнародний валютний фонд, Група Світового банку та Європейський банк реконструкції та розвитку. Членство в цих організаціях фінансово підтримує економіку країни. Кредити від цих організацій в основному використовуються для підтримки та фінансування дефіциту платіжного балансу, стабілізації валютних курсів та поповнення золотовалютних резервів національних банків.

За результатами аналітичного огляду даних можна зробити висновок, що Міжнародний валютний фонд та Світовий банк активно співпрацюють зі своїми членами: МВФ надає кредити країнам в рамках Програми "Стенд-бай", Механізму розширеного фінансування (EFF), Превентивної лінії ліквідності (PLL), Короткострокової лінії ліквідності, Механізму розширеного кредитування (ECF) та Програми "Стенд-бай". Кредитний фонд (SCF), який надає фінансування країнам в рамках Кредитного механізму (SCF). Світовий банк реалізує проекти в секторах центрального уряду, енергетики, банківської справи, торгівлі, соціального захисту та сільського господарства.

В роботі виявлено важливі аспекти співпраці країн з міжнародними фінансовими організаціями. Розглянуто різні передумови для такої співпраці, зокрема економічні, політичні та соціальні фактори. Було виявлено, що країни зазвичай співпрацюють з міжнародними фінансовими організаціями для забезпечення фінансової стабільності, залучення інвестицій, розвитку інфраструктури та

зменшення бідності. Основні форми співпраці включають отримання фінансової допомоги, залучення кредитів та участь у програмах технічної допомоги та консультацій. Результати дослідження свідчать про важливість і продуктивність співпраці між країнами та міжнародними фінансовими організаціями для досягнення стійкого економічного розвитку та соціального прогресу.

Україна активно співпрацює з різними міжнародними фінансовими організаціями, такими як Міжнародний валютний фонд (МВФ), Світовий банк та Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Ця співпраця спрямована на отримання фінансової підтримки, реформування економіки, залучення іноземних інвестицій та підтримку розвитку соціально-економічних секторів. Однак, було виявлено, що деякі виклики існують, такі як необхідність здійснення структурних реформ і боротьба з корупцією, щоб покращити ефективність співпраці. Загалом, співпраця України з міжнародними фінансовими організаціями є важливим інструментом для досягнення економічного зростання та стійкого розвитку країни.

Рекомендовано посилити реформаторські зусилля, зосередитися на боротьбі з корупцією, покращенні умов для приватного сектору та забезпеченні фінансової стабільності. Також, важливо зміцнювати діалог і взаємодію з міжнародними партнерами, шукати нові форми співпраці та активно впроваджувати рекомендації міжнародних організацій. Загальна мета полягає в досягненні стійкого економічного розвитку та зміцненні позицій України на міжнародній арені шляхом підтримки та реалізації спільних проектів та програм. Проактивний підхід до співпраці та здійснення необхідних реформ можуть забезпечити успішну та взаємовигідну співпрацю України з міжнародними фінансовими організаціями.

Загалом, було розглянуто співпрацю України з міжнародними фінансовими організаціями та її вплив на національні інтереси. З'ясовано, що така співпраця відіграє важливу роль у забезпеченні фінансової стабільності, економічного розвитку та соціального прогресу країни. Шляхом спільної роботи з міжнародними фінансовими організаціями, Україна здатна отримувати фінансову підтримку,

розширювати доступ до іноземних інвестицій та залучати технічну експертизу. Однак, для успішної реалізації своїх національних інтересів, Україна повинна продовжувати проводити реформи, зокрема в боротьбі з корупцією та покращенні умов бізнесу. В цілому, співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями є важливим інструментом для досягнення національних інтересів та стійкого розвитку країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Щербіна О.І. Історичні передумови виникнення міжнародних фінансових організацій та етапи їх співробітництва з Україною. Статистика України 2011. №4. 2011. URL: http://194.44.12.92:8080/jspui/bitstream/123456789/978/1/76-81_4%272011%2855%29_Scherbina.pdf
2. International Monetary Fund. IMF Lending. 2021. URL: <https://www.imf.org/en/About/Factsheets/IMF-Lending>
3. The World Bank. History. 2023. URL: <https://www.worldbank.org/en/archive/history>
4. European Bank for Reconstruction and Development (EBRD). 2023. <https://www.ebrd.com/who-we-are/history-of-the-ebrd.html>
5. International Monetary Fund. The IMF in History. 2021. URL: <https://www.imf.org/en/About/Timeline>
6. International Monetary Fund. IMF at a Glance. 2021. URL: <https://www.imf.org/en/About/Factsheets/IMF-at-a-Glance>
7. Статті Угоди Міжнародного валютного фонду : Угода Міжнар. валют. фонду від 22.07.1944 р. : станом на 10 листоп. 2010 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_921#Text
8. Бучинська М. Група світового банку та її роль в економічному становленні України. 2015. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/4669/1/%D0%91%D1%83%D1%87%D0%B8%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D0%9C%D0%B0%D1%80%D1%96%D1%8/pdf>
9. European Bank for Reconstruction and Development (EBRD). Loans. 2022. URL: <https://www.ebrd.com/work-with-us/project-finance/loans.html>
10. Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР) / В. В. Гулай // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба,

А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2018. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-65139>

11. European Bank for Reconstruction and Development (EBRD). Sectors and Topics. 2023. URL: <https://www.ebrd.com/what-we-do/sectors-andtopics.html>

12. International Monetary Fund. 2023. URL: <https://www.imf.org/en/About>

13. International Monetary Fund. SDR Allocations and Holdings for all members as of April 30, 2023. 2023. URL: <https://www.imf.org/external/np/fin/tad/extsdr1.aspx>

14. International Monetary Fund. Active IMF Lending Commitment as of April 30, 2023. 2023. <https://www.imf.org/external/np/fin/tad/extarr1.aspx>

15. World Bank. International Bank for Reconstruction and Development. 2023 <https://www.worldbank.org/en/who-we-are/ibrd>

16. Про вступ України до Міжнародного валютного фонду, Міжнародного банку реконструкції та розвитку, Міжнародної фінансової корпорації, Міжнародної асоціації розвитку та Багатостороннього агентства по гарантіях інвестицій : Закон України від 03.06.1992 р. № 2402-ХІІ : станом на 24 черв. 1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-12#Text>

17. International Monetary Fund. Country data Ukraine. 2023. URL: <https://www.imf.org/en/Countries/UKR>

18. Myskiv G., Halkiv L. Modern Cooperation Between Ukraine and the IMF: Dynamics, Trends and Problems. International Journal of Synergy and Research. 2017. Vol. 5. P. 155. URL: <https://doi.org/10.17951/ijsr.2016.5.0.155>

19. Міністерство фінансів України. Міжнародний Валютний Фонд. 2023. URL: <https://mof.gov.ua/uk/mvf>

20. International Monetary Fund. Ukraine: History of Lending Commitments as of April 30, 2023. URL: <https://www.imf.org/external/np/fin/tad/extarr2.aspx?memberkey1=993&date1Key=2023-04-30>

21. Фінансовий клуб. МВФ надає Україні \$1,4 млрд екстреного кредиту. Київ, 2022. URL: <https://finclub.net/ua/news/mvf-nadaie-ukraini-usd1-4-mlrdekstrenoho-kredytu.html>

22. Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця (ХНЕУ ім. С. Кузнеця). Короткий огляд Групи Світового Банку. Харків, 2022. URL: <https://www.hneu.edu.ua/kоротkyj-oglyad-grupysvitovogo-banku/>

23. Галицька Ю.М. Співробітництво України зі Світовим банком. – Режим доступу : <http://global-national.in.ua/archive/8-2015/06.pdf>

24. The World Bank. Projects Ukraine. 2023. URL: https://projects.worldbank.org/en/projects-operations/projectsummary?countrycode_exact=UA&os=0

25. The World Bank. World Bank Mobilizes an Emergency Financing Package of over \$700 million for Ukraine. 2022. URL: <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2022/03/07/world-bankmobilizes-an-emergency-financing-package-of-over-700-million-for-ukraine>

26. The World Bank. Projects Ukraine. 2022. URL: https://projects.worldbank.org/en/projects-operations/projectsummary?lang=en&countrycode_exact=UA

27. Міністерство фінансів України. Європейський Банк Реконструкції та Розвитку. 2023. URL: <https://mof.gov.ua/uk/ebrr>

28. EBRD. GrCF2 W2 - Mariupol Solid Waste Project. 2023. URL: <https://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/51267.html#>

29. European Bank for Reconstruction and Development (EBRD). Ukraine. 2023. URL: <https://www.ebrd.com/where-we-are/ukraine/data.html>

30. Історія співробітництва України та МВФ. 2023. [Електронний ресурс]. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.

31. Нестеренко Ж. К. , Шелемех Є. В. Співробітництво України з МВФ: стан та перспективи [Електронний ресурс). /Ж. К. Нестеренко - Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/>

32. Яникін С.В. Місце та роль міжнародних фінансових організацій на сучасному етапі розвитку світової фінансової системи [Електронний ресурс)./С.В. Яникін - Режим доступу: <https://chtei-knteu.cv.ua/ua/index>

33. Партнерство Світовий банк – Україна Огляд програм в країні. [Електронний ресурс]. – URL: <http://www.worldbank.org/content/dam/Worldbank/document/Ukraine-Snapshot-ukr.pdf>.

34. World Bank. Projects Ukraine. 2023
URL:<http://search.worldbank.org/projects?qterm=Ukraine+loans+&projname=&id=#>.

35. Ринейська Л.С. Співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями в умовах інтеграції у світовий економічний простір. Електронний журнал «Ефективна економіка». 2018

36. Аврамчук Л. А., Ващук І. П. Особливості відносин України з МВФ в сучасних умовах. Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. С. 18- 25

37. IMF Staff discussing note – Corruption: costs and mitigation strategies URL: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/sdn/2016/sdn1605.pdf>

38. IMF Ukraine: Request for Stand-by Arrangement-Press Release; Staff Report; and Statement by the Executive Director for Ukraine. 2023. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/CR/Issues/2020/06/10/Ukraine-Request-for-Stand-by-Arrangement-Press-Release-Staff-Report-and-Statement-by-the-49501>

39. Меморандум про економічну і фінансову політику між Україною та МВФ від 02 червня 2020 року. URL: https://www.mof.gov.ua/storage/files/Меморандум%20про%20економічну%20та%20фінансову%20політику%20МВФ%20від%2002_06_2020.pdf